

KULTURNÍ KALENDÁŘ

města Hranic

Fotografie Petra Čepického

KVĚTEN 1969

Josef Heřman Agapit Gallaš:

JURIKOVI, zakladateli Hranic

Sbírej, Umko, růže a polní kvítí,
chvátej jimi muže toho poctí,
jehož tento svazek mému čtenáři
předkládá obrázek s velebnou tváří.
Obraz velebného kněze Jurika,
života přísného, kdysi poustevníka
na hranické poušti, jenž on strašný háj
vypleniv a houští v krásný změnil ráj.

A v tomž ráji, věz to, mnohé vesnice
založil a město naše Hranice,
kteréž k pamětnosti onoho lese
pustého s radostí jméno své nese.
Kdo se jenom koli trochu ohlídá,
v tom jeho okolí ráj jest, povídá.
Toho tedy ráje pola, Umčičko,
zahrady a háje projdi nyníčko
a nasbírej kvítí k skládání věnce,
jímž já míním ctíti toho vlastence.
Obtoč ním vesele jeho památku,
teď víš celé moje kýžení vkrátku.
Snad potomci zdejší čtouce tento svazek
památek vděčnější jeho obrázek
poctí někdy trochu lepší již mravy
majíce a sochu jeho vystaví
a s velkou slavností v městě posvětí,
při nížto s radostí budou pět dětí
a květnými věnci, jež slzmi smočí,
vděčnými mládenci, holky obtočí,
což se rovně v máji potom bude dít,
když hojnost v tom ráji budou kvítí mít.
Možný pro lid chudý budú strojiti
tučné hody tudy a je šatiti.
Což můž šlechtnější nad tou poctu být,
již to někdy zdejší město bude ctít.

Z Gallašovy předmluvy v rukopisném kancionálu hranického bratrstva literátů
„Pěvkyně Syonská“ z roku 1825.

Historie první české knihtiskárny v Hranicích

Prokop Zapletal byl prvním českým knihtiskařem v Hranicích. Historie vzniku hranické tiskárny je víc než zajímavá, je charakteristická pro poměry z konce minulého a začátku tohoto století.

Hranice bylo v té době město německé, česká menšina marně žádala o koncesi na vlastní knihtiskárnu, která by mohla pomoci Čechům v boji proti německé rozpínavosti. V Hranicích byla tenkrát tiskárna Škarniclova, která chrlila do světa milióny jarmarečních písniček „na výstrahu křesťanským mládencům a pannám“! Tato tiskárna přešla do rukou tiskaře Forstra a roku 1877 ji převzal Ferdinand Kunza, který byl posilou hranických Němců. Bylo nemyslitelné, že by Češi za německé nadvlády se domohli vlastní tiskárny. Teprve v době, kdy se Ferdinand Kunza rozhodl tiskárnu prodat, svitla naděje, bohužel, Kunza prohlásil, že tiskárnu Čechovi neprodá.

Boj s Němci naučil Čechy úskočnosti — roku 1894 byl pozván důvěrníkem Čechů z Jilemnice Prokop Zapletal, který se rozhodl, že tiskárnu koupí. Nebylo příjemné vydávat se za Němce, jinak nebylo však možno tiskárnu získat. Prokop Zapletal byl v prvé řadě vlastenec, byl podnikavý a měl odvalu. V doprovodu právního zástupce se Kunzovi představil jako Deutschböhmen z Nordböhmen. Koupě byla pravoplatně uzavřena. S tiskárnou převzal Prokop Zapletal i liberální hranický list — Localanzeiger. Oboje přeplatil 9000 zlatými. Tak se tiskárna dostala do českých rukou. Úspěch české věci byl veliký — v Hranicích se začalo volněji dýchat.

Prokop Zapletal přinesl do Hranic nejen české přesvědčení, ale i velký kapitál a vynikající odborné znalosti. Němci se nevzdávali, C. k. okresní hejtmánství nařídilo, aby se tiskárna do 14 dnů vystěhovala z místnosti, které byly náhle nevyhovující, jakkoli je Kunza předtím užíval 15 let. Lháta byla odložena na půl roku, když se však ani pak vhodné místnosti nenašly, rozhodl se Prokop Zapletal postavit novou moderní knihtiskárnu.

Jubilejní výstava v Praze v roce 1891, kterou můj otec podle vyprávění navštívil, dala jistě podnět k tak nezvykle rozsáhlému podniku. Průmyslová výstava v Praze poznamenala a změnila tehdejší společnost hospodářsky, společensky i politicky. Byl to začátek českého průmyslu.

Můj otec svěřil stavbu podle známého tehdy hesla „Svůj k svému“ českému staviteli. Stavěla se rozsáhlá třípatrová budova — dosud dominuje v Čaputově (nyní Komenského) ulici — která vyhovovala všem požadavkům moderního provozu. Byly dovezeny moderní stroje a roku 1897 se tiskárna přestěhovala do nových místností.

V té době založili Němci novou tiskárnu. Konkurence německé tiskárny nebyla nebezpečná, česká tiskárna jí čelila dokonalými tiskopisy. Se stavitelem vedl Prokop Zapletal spor, neboť byl mnohonásobně překročen rozpočet stavby. Spor byl vleklý a měl pro mého otce katastrofální následky. Nejistota z výsledku podřývala úvěr, který tak rozsáhlý závod potřeboval. V té době přešla německá tiskárna do rukou družstva a jejím ředitelem byl jmenován provokatér Čechů — Hirschl.

Spor se stavitelem a nesvědčitost lidí, kteří Prokopa Zapletala sami do Hranic pozvali, vyčerpala hotovost a úvěr byl zničen.

Češi utvořili Družstvo knihtiskárny, kde byl můj otec ředitelem. Německá tiskárna živořila do roku 1904, kdy definitivně zanikla, a s ní skončila výbojnost hranického německví.

Knihitiskárna, kterou postavil a založil Prokop Zapletal, byla jedním z největších a nejmodernějších závodů v té době na Moravě. Tiskárna byla spojena s litografií, závodem knihařským, továrnou výrobou školních sešitů a obchodních knih.

V roce 1910 opustil Prokop Zapletal, donucen nepříznivými poměry, se svými třemi dětmi, Milošem, Natálií a Jarmilou, Hranice nadobro. Stal se ředitelem Kamenotiskárny v Přerově, pak v Kroměříži, až zakotvil znovu ve vlastní tiskárně v Ostravě-Mariánských Horách, kde pak po jeho smrti pokračoval v tiskařském řemesle dokonale vyučený knihtiskař, jeho syn Miloš Zapletal.

Tato moderní tiskárna byla v roce 1948 vandalským způsobem zničena a v jejích místnostech zřízena opravná hasicích přístrojů.

V dubnu 1969.

Jarmila Zavadová-Zapletalová.

Čestné uznání KNV Hranicím

V březnu před rokem schválili poslanci MěstNV v Hranicích celoměstský závazek, podložený socialistickými úmluvami a závazky místních podniků, posádky, studentů a občanů, jejichž splnění mělo přinést hodnotu ve výši 3,691.000 Kčs. Díky společnému úsilí všech zúčastněných složek byla tato hodnota překročena. Dobrých výsledků bylo dosaženo na úseku zdokonalení životního a pracovního prostředí. Soutěžící své závazky značně překročili, zvláště společenské organizace, občanské výbory, tělovýchovné jednoty a provozovny služeb a obchody hlásí velmi příznivé výsledky. Vysoko překročili své závazky hraniční družstevníci a také občané a studenti při pomoci zemědělství. Jen v investiční výstavbě se nepodařilo dosáhnout splnění předpokládaných úkolů. Celkem přinesla socialistická soutěž k 50. výročí vzniku našeho samostatného státu novou hodnotu ve výši 3,692.000 Kčs, takže původní závazek byl splněn na 100,03 procenta. Rada Severomoravského krajského národního výboru po zhodnocení těchto výsledků udělila Městskému národnímu výboru v Hranicích čestné uznání II. stupně, s peněžitou odměnou 50.000 Kčs. Toto vyznamenání převzali představitelé města Hranic, předseda Josef Hlavačka a tajemník Miroslav Kuba v Ostravě v pondělí dne 14. dubna 1969. Takové ocenění pracovního úsilí všech občanů bude jistě povzbuzením k dalšímu úsilí o zlepšení životního a pracovního prostředí a vzhledu města v letošním jubilejním roce 800. výročí HRANIC. LN

Memoriál štkpt. Miroslava Buzka

V sobotu 24. a v neděli 25. května pořádá jezdecký oddíl TJ Sigma Hranice již třetí ročník memoriálu štkpt. Buzka na hřišti VTJ Dukla „U splavu“. Tento memoriál se rozhodl výbor jezdeckého oddílu pořádat každoročně na počest štkpt. Buzka, který působil v Hranicích od založení vojenské akademie a byl spoluzakladatelem jezdecké společnosti v Hranicích. Od té doby také začíná jeho jezdecká sportovní kariéra, která po velmi významných úspěších vyvrcholila na OH v Berlíně v roce 1936, kde se štkpt. Buzek umístil na koni Chroust na dobrém 26. místě z 56 startujících. Byl jedním z nejúspěšnějších jezdců našeho reprezentačního družstva. Z domácích soutěží vyhrál řadu významných závodů, hlavně pak skokové derby ČSR v Praze a těžké skákání. Byl stálým členem ÚV jezdecké společnosti. I v Hranicích vyhrál řadu jezdeckých závodů s koňmi Genesis, Charkov a již zmíněným Chroustem. Jeho zásluhou byla zřízena závodní dráha v Hranicích „Pod Křivým“, která sloužila dlouho jezdeckému sportu, a na této dráze bylo pořádáno dvakrát mistrovství republiky a několik kontrolních závodů reprezentantů. Bohužel, v dnešní době je toto závodíště s dobrou tradicí, jak se zdá, pro jezdecký sport ztraceno.

POŘAD JEZDECKÝCH ZÁVODŮ:

Sobota 24. května 1969:

- 09.00 hodin — drezúra „L“.
- 14.00 hodin — zahajovací skok „L“.
- 15.30 hodin — skok „L“ — kvalifikace dorostu pro přebor ČSSR.

Neděle 25. května 1969:

- 14.00 hodin — skok „L“.
- 15.00 hodin — memoriál štkpt. Buzka — 1. kolo skok „L“ (dvojskoky),
2. kolo skok „S“.
- 16.30 hodin — bariérové skákání.

Přijďte všichni na první jezdecké závody v letošním roce v Hranicích!

Co připravují Junáci

Ve dnech 24. května až 1. června 1969 v rámci oslav 800 let trvání Hranic, bude v parku kultury a oddechu vybudován ukázkový tábor Junáka pro letní táboření.

Dne 1. června 1969 v rámci této ukázky bude proveden „Svojsíkův závod“, kterého se zúčastní jednotlivé oddíly místního Junáka. Je to závod všestranné zdatnosti a bystrosti mladých junáků a skautek. Večer bude zakončen táborákem, při kterém bude kulturní vložka místních junáků.

Zájemci o tyto akce jsou hranickou organizací Junáka srdečně zváni!

Pořady Klubu důchodců v měsíci květnu 1969

STŘEDA 1. KVĚTNA:

Účast na **májových oslavách**. Návštěva **národního podniku Sigma** v rámci Dne otevřených dveří. Zájemci mohou použít autobusů, které budou připraveny na Gottwaldově náměstí:

STŘEDA 7. KVĚTNA:

V 15 hodin v klubovně „Na náspech“ hovoří profesor Václav Dragoun: „O dějinách Hranic“. Přednáška v rámci pořadů k 800. výročí vzniku Hranic.

STŘEDA 14. KVĚTNA:

Filmová veselohra „Z českých mlýnů“ a film o Mikuláši Alšovi. Začátek v 15 hodin, sál JKP-TUNEL.

ČTVRTEK 15. KVĚTNA:

„Praha, na shledanou!“ Filmová pohlednice s hudbou B. Smetany, A. Dvořáka, Z. Fibicha, Josefa Suka, L. Janáčka, B. Černohorského, F. X. Duška, W. A. Mozarta. Začátek v 15 hodin, klubovna Náspy.

STŘEDA 21. KVĚTNA:

Zájezd: **Hostýnské hory** (Hostýn, Tesák, Troják), **Bystřice pod Hostýnem**, **Holešov** (Gottwaldov nebo Kroměříž). Přihlášky v Klubu, Náspy. Odjezd v 6 hodin od hotelu Brno.

ČTVRTEK 22. KVĚTNA:

Herecký portrét zasloužilého umělce Karla Högra, laureáta státní ceny. Začátek v 15 hodin, v klubovně, Náspy.

STŘEDA 28. KVĚTNA:

Italská filmová veselohra „Nejkratší den“ s mezinárodním hereckým obsazením. Začátek v 15 hodin. Sál JKP-TUNEL.

Kulturní programy v měsíci květnu 1969

30. dubna až 12. května, náměstí KG,

VÝSTAVA VÝROBKŮ NÁRODNÍHO PODNIKU SIGMA HRANICE
S touto výstavou souvisí Den otevřených dveří v národním podniku Sigma Hranice, který se koná 1. května.

Čtvrtek 1. května, park kultury, v 10 hodin.

MÁJOVÁ MANIFESTACE PRACUJÍCÍCH

Čtvrtek 1. května, park kultury, ve 14 hodin.

VYSTOUPENÍ ARMÁDNÍHO UMĚLECKÉHO SOUBORU

Čtvrtek 1. května, sál JKP, v 19 hodin.

Akce Klubu Sigma a JKP

MÁJOVÁ VESELICE

Hraje vojenská beatová skupina.

Neděle 4. května, sál LŠU, v 19 hodin.

IV. klubový večer Kruhu přátel hudby

MÁTE RÁDI SEMAFOR?

Pásmo z veršů, povídek a písniček J. Suchého a J. Šlitra.

Pátek 9. května, v 8.30 hodin.

PIETNÍ KLADENÍ VĚNCŮ K PAMÁTNÍKŮM

Čtvrtek 8. května, kino OKO, v 19.30 hodin.

Představení Filmového klubu.

Dlouhá cesta — chilský film — režie Petricio Kaulen Bravo.

Neděle 11. května, sál JKP, v 19 hodin.

Akce Klubu Sigma a JKP

Taneční večer pro mladé
s vojenskou beatovou skupinou.

Neděle 18. května, sál JKP, v 19 hodin.

Akce Klubu Sigma a JKP

TANEČNÍ DOSTAVENÍČKO S BEATEM

Čtvrtek 22. května, sál LŠU, v 19.30 hodin.

Akce Kruhu přátel hudby při JKP

KONCERT ABSOLVENTŮ I. CYKLU LŠU

Čtvrtek 22. května, sál JKP, v 19.30 hodin.

VIII. představení v předplatném, skup. B, barva modrá

A. Benedetti: MILÁČKU, JEŠTĚ MĚ NEMÁŠ

Veselohra v provedení Divadla O. Stibora v Olomouci.

Čtvrtek 22. května, kino OKO, v 19.30 hodin.

Představení Filmového klubu.

Psychodrama — nový český film režiséra Josefa Zachara.

Neděle 25. května, sál JKP, v 19 hodin.

Akce Klubu Sigma a JKP

TANEČNÍ VEČER PRO MLADÉ

Hraje vojenská beatová skupina.

Neděle 31. května, sál JKP, v 19 hodin.

Akce Klubu Sigma a JKP Hranice.

TANEČNÍ VEČER PRO MLADÉ

Na měsíc červen je připraveno vyvrcholení oslav 800. výročí vzniku Hranic a jsou připraveny nejrůznější akce, z nichž zatím uvádíme pro informaci: **Vystoupení folkloristického souboru z jugoslávské ZENICE — Velký historický průvod městem — Benátská noc na řece Bežvě.**

PROGRAMY KIN V MĚSÍCI KVĚTNU

Kino SVĚT

1. května: **Zvětšenina** — Anglie — mládež ne
- 2.— 5. května: **Největší případ komisaře Maigreta** — NSR — mládež ne
- 6.— 8. května: **Dobrodruh z Istanbulu** — NSR — mládež ne
- 9.—15. května: **Hombre** — USA — mládež ano
- 16.—19. května: **Nehoďa** — USA — mládež ano
- 20.—22. května: **Četník ze Saint Tropes** — Francie — mládež ne
- 23.—26. května: **Onibaba** — Japonsko — mládež ne
- 27.—29. května: **Velký had** — NDR — mládež ano
- 30.—31. května: **Čekání na Karolinu** — Kanada — mládež ne

Kino OKO

1. května: **Muzikantská Liduška** — ČSSR — mládež ano
- 2.— 5. května: **Alena** — ČSSR — mládež ano
- 6.— 7. května: **Bezradní** — Finsko — mládež ne
8. května: **Dlouhá cesta** — Chile — představení Filmového klubu
- 9.—12. května: **Otázka cti** — Itálie — mládež ne
- 13.—15. května: **Válka skončila** — Francie — mládež ne
- 16.—19. května: **Gabriela** — ČSSR — mládež ne
- 20.—22. května: **Major a smrt** — Rumunsko — mládež ano
22. května: **Psychodrama** — ČSSR — představení Filmového klubu
- 23.—26. května: **Třináctá komnata** — ČSSR — mládež ne
- 27.—29. května: **Muži nestárnou** — ČSSR — mládež ano
- 30.—31. května: **Advokát chudých** — ČSSR — mládež ano

Představení pro mládež:

2. května: **Dobrodružství na Zlaté zátocce** — ČSSR
10. května: **Červená kůlna** — ČSSR
17. května: **Fifi Pírko** — ČSSR
24. května: **Bohatá princezna** — ČSSR
31. května: **Letní povídky** — SSSR

Od 9. dubna se budou pravděpodobně představení kina Svět konat v Letním kině. Definitivní rozhodnutí se dovíte přímo v kině Svět.

Cementárna a vápenice

N. P. HRANICE

PŘIJME

PRO SVŮJ ZÁVOD V HRANICÍCH A VOT VĚTŠÍ
MNOŽSTVÍ PRACOVNÍKŮ ZA DOBRÝCH PLATOVÝCH
PODMÍNEK.

STAVEBNÍKŮM POSKYTNEME NAŠE VÝROBKY JAKO
KÁMEN, ŠKVÁRU, VÁPNO, POJIVO, VÝROBKY
Z AZBESTOCEMENTU A DOPRAVU ZA REŽIJNÍ CENU.

NOVÝM PRACOVNÍKŮM POSKYTUJEME STABILIZAČ-
NÍ PŘÍSPĚVEK VE VÝŠI 500 Kčs (300 Kčs ZA 3 MĚSÍCE
A 200 Kčs PO 1 ROKU).

BLIŽŠÍ INFORMACE PODÁ PERSONÁLNÍ ODDĚLENÍ
HCV, TELEFON 2721, klapka 416.

Kulturní kalendář města Hranic vydává JKP Hranice. — Tisknou Moravské
tiskařské závody, n. p., Olomouc, provoz 11.

Odpovědný redaktor: Eva Horáková, reg. číslo RM 49. — Cena Kčs 1,—.

Změna pořadů, uvedených v kulturním kalendáři, vyhrazena.